

OPUŠTENE STARE PRDONJE?

Grupa *Buld09i* je obnovljena verzija benda *Buldogi*, koji je stvarao od 1979. do 1982. godine, u periodu kada su svi njegovi članovi bili tinejdžeri, na početku stari tek četrnaest godina. Nakon prekida, neki od njih, pre svega Blaž Grm i RV Maček, ostali su aktivni i slušani na muzičkoj sceni. Ostali su se ili povukli ili su počeli da se bave drugim stvarima. Ali ipak je bilo potrebno odgovoriti na neka otvorena pitanja iz prošlog perioda. Bilo je potrebno barem evidentirati ceo niz pesama, jer pre tri decenije grupa nije stigla da snimi sve pesme, nego samo one koje su bile uključene u dve tadašnje kompilacije slovenačkog pank-a i novog talasa. Međutim, ni oni snimci nisu odgovarali predstavama i željama grupe. Tako se ekipa ponovo okupila, i to u sledećem sastavu: RV Maček – vokal i gitara, Damo Zorc – vokal, Rok Zupan – gitara, Janez Fifolt – bas i Blaž Grm – bubnjevi i klavijature. Ta grupa je na proleće 2009. godine ponovo snimila neke pesme iz perioda 1979–1982. i objavila ih kod izdavača „Kapa records“ u kompilaciji s jasnim naslovom *Retrospektiva 1979–1982*. Pregled je obavila ruka u karakterističnoj pozi, koja se nalazi na omotu ploče. Razgovarali smo sa Blažom Grmom i Damom Zorcem.

Milko Poštrak: *Prošle godine ste ponovo snimili vaše stare pesme?*

Blaž: Tada, u periodu od 1979. do 1982. godine odgovaralo je da se snimi tek nekoliko pesama. Međutim, sve što se nalazi na toj kompilaciji su pesme koje su nekada bile zabeležene samo na tadašnjim kasetama. Materijal je bio jedva pogodan za slušanje, zato smo rešili da sve te pesme ponovo snimimo u istom aranžmanu. Primarno stoga da bismo utvrdili šta uopšte treba uvežbati.

Milko Poštrak: *Nešto slično su u isto vreme uradili i članovi idrijske grupe Kuzle.*

Damo: Razlika između nas i njih je u tome što smo mi već nekoliko godina, recimo pet godina, razmišljali o tome da se ponovo udružimo i snimimo naše stare pesme kako treba. Sa članovima grupe *Kuzle* se o tome nismo dogovarali. Isto tako, oni su sve to dosta brže sprovedi. Mi smo, s druge strane, pre akcije već neke tri godine pričali o očiglednom odsustvu buntovništva kod nas, da bi se prošle zime, dakle 2008/09. godine konačno ponovo udružili. Glavna poenta našeg ponovnog susreta je, pored zabave, zapravo to da nam u novim vremenima nedostaje onaj stav koji smo nekada kao mladi zastupali. Društvena angažovanost koja je u poslednjoj deceniji socijalizma zapravo predstavljala više ukras za one koji su bili na vlasti, i koja bi danas trebalo da bude *modus vivendi*. To današnja mladež nema. Oni se bave totalno drugim temama koje se realnog društvenog života ne dotiču, a još manje ga menjaju nabolje. Slovenci su počeli veoma da liče na one koje smo nekada

najviše izrugivali. To su Nemci koji dolaze na godišnji odmor na Jadran i beleže crticu za svaku popijenu čašu mineralne vode, a pri tome svako obavezno plaća samo za sebe. Postali smo upravo takvi. To nam je teško palo na dušu, pa smo rešili da nešto treba promeniti. Vreme je jako depersonalizovano i o socijalizaciji trenutka možemo reći samo sve najgore...

Milko Poštrak: *Sa Kuzlama vas povezuje barem još fakat da ni oni nisu bili zadovoljni vlastitim snimcima na kompilaciji Lepo je... Izgleda da im je Igor Vidmar snimke malo ubrzao. Čini se da je nešto slično pokušavao da uradi i sa vašim snimcima, ali ste se pobunili i vratili ih u izvorno stanje.*

Damo: „Mi smo iz Ljubljane, *Kuzle* su iz Idrije. Imali smo od četrnaest do sedamnaest godina i automatski smo pali pod uticaj gurua. Ili barem gurui tako misle. Mi i Igor Vidmar smo tada bili više-manje stalno na ratnoj nozi, mada ne otvoreno, više prikriveno. Ispričaću jednu anegdotu. Na koncertu Solidarnost sa borbom poljskih radnika u februaru 1982. godine u Hali „Tivoli“, kada je trebalo da predložimo spisak pesama koje ćemo svirati, došao je Igor Vidmar, držeći naš spisak, i rekao da pojedine pesme izbacimo, a drugim da promenimo redosled. Mi smo rekli: „Igore, si ti malo skrenuo? Bolje donesi gajbu piva i ostavi nas na miru.“ I tako smo svirali one pesme koje smo hteli redosledom koji smo izabrali. Međutim, *Kuzle* su se pokorile. Pri tom, oni su malo stariji od nas. S obzirom na to da smo bili čak mlađi, u tome se može lako prepoznati naš stav.

Milko Poštrak: *Možda su tinejdžeri sa sela bili poslušniji?*

Damo: I Ljubljana je selo. Sem toga, mislim da smo mi u Ljubljani tada imali više problema nego *Kuzle* u Idriji.

Blaž: Nije samo to. Mislim da je razlika između nas i grupe *Kuzle* bila i u tome što smo zvučali mnogo više pop, naročito u poređenju sa *Kuzlama*. Bili smo mlađi, nismo imali ni producenta ni bilo koga da nam pomogne pri obradi zvuka. Tada smo želeli da naše pesme zvuče približno onako kako smo uspeali da ih snimimo sada. Odsvirali smo ih u istim prostim aranžmanima koji odražavaju naše tadašnje muzičko znanje i ukus, iako bismo danas mogli to uraditi prilično drugačije. Želeli smo da postignemo onu zvučnu sliku koja nam tada nažalost nije bila suđena, i namerno smo ostavili garažnu produkciju, odnosno, ponegde smo je namerno još više usvinjili.

Damo: Sve je to istina. Ali ipak treba znati da se čovek u periodu od četrnaeste do sedamnaeste godine jako brzo menja. Tada nam se vreme vuklo. Kada smo slavili Novu godinu, sledeća Nova godina činila nam se beskrajno daleko. Za to vreme mi smo živeli trista na sat, iznad proseka. Pored toga se sastav *Buldog*a za samo tri godine pet puta promenio. To znači, takoreći, pet različitih grupa *Buldog*a. Zato u počecima nismo bili artikulisani kao *Kuzle*. Nakon toga počeli smo brzo da se menjamo, dok su *Kuzle* sve tri godine svog stvaranja zadržali svoju „facu“, svoju neprekidnu prepoznatljivost.

Milko Poštrak: *Interesantno, jer oni takođe misle da su se mnogo menjali i da su njihove prve pesme bile nešto potpuno drugačije od onoga što su svirali, barem na probama, u posled-*

njem razdoblju svog stvaranja. Pa im zato nakon povratka iz vojske, koju su služili dve godine, nije ni palo na pamet da nastave kao Kuzle, jer su mentalno bili već totalno drugde.

Damo: Apsolutno. Hteo sam samo da kažem da su s obzirom na to što smo čuli na njihovim koncertima ostajali nekako koherentni. Možda su se deset odsto promenili. Međutim, mi smo se za to vreme promenili za dvesta procenata. Od malih „pankera“ koje su nekada upoređivali sa grupom *Andertouns* (*The Undertones*), mi smo za dve godine prelazili u novi talas, možda čak u nekakav art novi talas.

Milko Poštrak: *Interesantno što pominjete grupu Andertouns, koja nije bila tipična, mogli bismo reći da nije odgovarala stereotipnoj predstavi o pank grupi. Smatrali smo je za grupu sa ljubavnim pesmama. Takođe, interesantno je da su je članovi grupe Kuzle označili kao „ljubavni bend“ koji pripoveda o odnosima između momka i devojke. Njihovi tekstovi su, tako kažu Kuzle, poprimali karakter lične ispovesti.*

Damo: Mi nikada nismo bili ljubavni bend. S grupom *Andertouns* su nas upoređivali na osnovu naših godina i zvuka. Bili smo jako buntovni, protiv svojih roditelja, protiv svake vrste edukatora, protiv nametnutih životnih obrazaca.

Blaž: Rano smo počeli da pišemo društveno-kritičke pesme. Prelomni komad te vrste bio je *V kotu sveta* (*U čošku sveta*), koji je 1980. godine napisao Maček i koji je još uvek aktualan. Zbog te pesme bili smo diskvalifikovani na festivalu u Subotici na koji smo se prijavili sa nekim naivnim tekstom, ali smo na pozornici odsvirali nešto sasvim drugo. Istovremeno mi smo izazvali talas oduševljenja i javnu kritiku – za tadašnju političku situaciju je tekst naše pesme bio suviše oštar i provokativan, ali je zato za slovenačke razmere predstavljao unikatno postignuće.

Damo: Istorija *Buldoga* može se podeliti na tri razdoblja. U trećem razdoblju, 1982. godine, naši tekstovi su već puni politike. Za naše rane godine to je značilo nešto što kod savremene omladine nećete naći. Neki od nas su sa petnaest godina već bili takoreći formirane ličnosti. U svom poslednjem razdoblju imali smo pesmu za koju mi je još uvek žao što je nismo snimili za ovu novu kompilaciju. Jednostavno, nije se nalazila na kaseti koja nam je služila kao osnova. To je pesma „Ko so vojaki“ („Kada su vojnici“). Tada su rudari na Starom trgu na Kosovu prvi put stupili u štrajk. To je bio prvi zvanični štrajk u tadašnjoj Jugoslaviji. Odista, pre toga se dešavao štrajk rudara u Zasavju, ali je vlast to prikrila. Pesma „Ko so vojaki“ nema veze sa vojnicima, nego sa Kosovom. Čitav tekst je takav. „Ko so vojaki: Kosovo jaki. Ko so v ozadju: Kosovo zadju“ (Kada su u pozadini: Kosovo pozadi).¹ U tom periodu posećivao nas je specijalni policajac koji je proveravao naše aktivnosti. Mi smo ga zvali „narednik Pig“, ako se sećate onog lika iz stripa *Alan Ford*. U jednoj epizodi Bob Rok je

¹ Na slovenačkom jeziku postoji igra reči: „ko so vo (-jaki, -zadju)“, koja ne može doslovno da se prevodi, ali je njeno značenje sledeće: „Ko so vojaki“ („Kada su vojnici“) i „Ko so v ozadju“ („Kada su u pozadini“). U svakoj od kombinaciji reči krije se reč Kosovo: „Kosovo jaki“ („Kosovo jako“) i „Kosovo zadju“ („Kosovo pozadi“). Takav prevod je, naravno, slobodni pokušaj, ali se čini da obuhvata smisao igre reči. (*Prim. prev.*)

bio u vojsci gde je ljuštio krompir. Jedan mu je krompir ličio na praseću glavu, pa ga je Bob Rok pokazao svom naredniku Pigu i pitao ga na šta ga podseća oblik. Eto, tako smo mi svom policajcu, koji se predstavljao kao Maks i koji je svakih nekoliko meseci dolazio na naše probe, gde smo mu predstavljali tekstove naših pesama, odsvirali i ovu pesmu. Nakon onog štrajka, njegovo prvo pitanje bilo je da li u pesmama ima nešto o Kosovu. Naravno da nema, he-he.

Milko Poštrak: *Kakvi su bili odnosi ljubljanskih pank grupa, kao što su Buldogi, Lublanski psi i slično, sa grupama iz drugih krajeva, na primer sa Kuzlama i Šundom iz Idrije, Indust-bagom iz Metlike i ostalima?*

Damo: Razlika nikada nije ni postojala...

Milko Poštrak: *Nije za vas.*

Damo: To je tačno. Mi je nismo osetili. Ljubljančani se mnogo manje opterećuju oko toga što ih Mariborčani nazivaju žabarima. Jako volim takozvanu provinciju, iako mislim da nešto takvo kod nas ne postoji. Svi smo mi provincija, to smo uvek znali. Za to vreme i Rijeka je bila deo zajedničke scene. Rijeka, Idrija, Ljubljana, za nas je sve to bilo isto. Međutim, istina je da su oni nas držali za „ljubljske košulje“.

Milko Poštrak: *Mnogi iz takozvane provincije osećali su da je jako teško održati koncert u Ljubljani. U neku ruku, i posetioci koncerata u Ljubljani imali su reputaciju veoma hladne publike koju nije lako osvojiti. Što je zanimljivo, ako znamo da mnogi posetioci ljubljanskih koncerata zapravo nisu iz Ljubljane, nego su to studenti i srednjoškolci iz drugih krajeva.*

Blaž: Ljubljanska publika zaista jeste prilično hladna, kao da ima previsoka očekivanja i kao da je svaki drugi slušalac i sam vrhunski muzičar ili barem muzički kritičar. Sa time sam se susretao već tada i danas se uglavnom ništa nije promenilo. U svakoj varoši primljeni smo bolje bez obzira na to kakvu vrstu muzike sviramo. No, nikada još nismo dodirnuli turbo sektor.

Damo: Sećam se kao da je bilo juče, tada se smatralo da je onaj koji se slučajno oduševio nekom grupom koja u tadašnjim krugovima nije bila poštovana pao u niži rod sisara. Ali kada bi neka grupa ubedila ljubljansku publiku, tada bi ona početna hladnoća prošla i publika bi postala zapaljenija nego u mnogim drugim krajevima. Međutim, zaista je postojala velika razlika u prihvatanju domaćih i stranih grupa.

Blaž: Činjenica je da su u Ljubljani uvek bili uglavnom više „in“ bendovi iz provincije. Što je nekako razumljivo, jer u drugim regijama nastaje mnoštvo odličnih sastava...

Milko Poštrak: *Kako se skupila prva ekipa grupe Buldogi?*

Damo: Pankrti su vežbali tri bloka od nas na Kodeljevu. Prvi pank koncert u tadašnjoj Jugoslaviji i na Balkanu bio je njihov nastup u Gimnaziji „Moste“ u oktobru 1977. godine. Mi smo počeli 1979.

Milko Poštrak: *Da li ste bili mangupi iz komšiluka?*

Damo: Ne svi. Prvo su se povezali školski drugovi, ali se nakon toga ekipa počela brzo menjati.

Blaž: U prvom sastavu bio je gitarista Rok Zupan, koji je jedini današnji član *Buldog* iz prve ekipe. Sledeći je bio basista Aleš Černivec, koji više nije sa nama jer ga stvar više ne interesuje ili, bolje reći, danas nas totalno ignoriše. Što je možda naša velika sreća. Drugi gitarista je tada bio Klemen Baš, a bubnjar Gregor Zupančič, umesto koga nam se brzo pridružio Janez Fifolt, današnji basista. Ja sam došao kao gitarista na Klemenovo mesto, ali smo s vremenom primetili da treba preduzeti neke promene, jer smo svi želeli da savladamo sve instrumente. Mesto glavnog pevača je preuzeo Maček, ja sam prešao na bubnjeve, Janez je postao basista, dok je Aleš sa basa prešao na gitaru. Bez obzira na to što je takva ekipa bila najbolja, mene je čale izbacio iz benda. Pošto je nažalost već pokojni, nikada neću saznati da li je faktički poludeo zbog mojih loših ocena ili je pokleknuo pod pritiskom policije koja ga je tada redovno posećivala i smarala ga u vezi sa mojim sumnjivim ponašanjem.

Damo: Dakle, promene su se dešavale kako na nivou smenjivanja članova tako i unutar grupe, kada su pojedinačni članovi grupe promenili instrument. Ja sam prvo sarađivao kao pisac tekstova. Nakon toga počeo sam da sviram bubnjeve. Posle je Maček, koji je tada pevao, preuzeo bubnjeve, a ja sam postao pevač. Blaž je to jako dobro rekao. Kako si rekao?

Blaž: Svaki novi koji je došao u grupu prvo je postao bubnjar. Sem mene, koji sam došao kao gitarista, a sada sviram bubnjeve. Što sam zapravo želeo već od početka...

Milko Poštrak: *Iz kog razloga ste menjali instrumente?*

Damo: Pa svi znamo ko se na pozornici nalazi u centru pažnje: pevač i gitarista. Zamisli šesnaestogodišnjake. Svako je prvo hteo da bude pevač ili gitarista. Na kraju smo, putem proba ili nastupa, ustanovili za šta je ko rođen. Dakle, ko najbolje svira koji instrument.

Milko Poštrak: *Na kraju je grupa Buldogi prestala da svira. Na muzičkoj sceni ostali su vidljivi i slušani samo Blaž Grm i Maček. A ostali?*

Damo: Ja sam se bavio izlascima, pozorištem i radiom. Rok Zupan je svirao u takvim grupama da mu danas teško pada da pominje njihova imena, a Janez je sve vreme aktivan u nekom vokalnom otketu.

Blaž: Maček je bio prvo u grupi *Komakino*, zatim je prešao u 2227, a nakon toga nas dvojica smo se opet sreli u grupi *Verijused artists* (*Veryused Artists*). Ja sam nakon odlaska iz *Buldog*a zalutao u sasvim druge vode i prekinuo sa pankom na skoro trideset godina. Nakon povratka iz vojske počeo sam da sviram klavijature sa grupom *Miladojka Junid* (*Miladojko Youneed*), ali mi je brzo dosadilo, jer su se probe odvijale tako što smo za četiri sata uspeli

da izvežbamo dva takta i popušimo osam džointa. Nakon toga sam kraće vreme svirao sa *Basistima* i istovremeno sa Janijem Kovačićem pokrenuo saradnju koja je trajala punih petnaest godina. Za to vreme sam bio aktivan i u grupi koja je uživo proizvodila pozadinsku muziku na predstavama Pozorišta Ane Monro.

Milko Poštrak: *Nakon toga ste sa basistom Iztokom Vidmarom koji je došao iz grupe Čao pičke, i sa saksofonistom Primožem Simončičem osnovali grupu Lolita.*

Blaž: Iztok je iz grupe *Čao pičke* prešao u *Orkestar Titanik* i kasnije u *Basiste*, gde smo se nas dvojica upoznali. Zatim smo sa Primožem Simončičem, koji je pre toga svirao u grupi *Srp*, osnovali grupu *Lolita*. Ja sam je napustio nakon dve godine, jer sam pored toga imao još dva benda, redovni posao i dvoje male dece.

Damo: Ako pogledamo tako, do 1983. godine mi smo bili *Buldogi*, a nakon toga nekih petnaestak godina pank nam nije ni bio potreban, jer smo ga svi živeli. Civilno društvo...

Milko Poštrak: *Blaž Grm sada svira i nastupa i u grupi Sladkor (Sladcore) zajedno sa Evom Hren, sa kojom ste prošle godine izdali ploču. Rekli ste da ste više godina razmišljali o obnovi Buldoga.*

Blaž: Već nekih pet godina unazad, dok sam sa Mačkom još svirao u grupi *Verijusd Artists*, počeo sam da razmišljam o tome, ali sam bio prilično skeptičan, pošto sa ostalima nisam održavao nikakve kontakte i nisam znao u kakve su se ljude razvili. Potom smo se nekoliko puta sreli i popili pivo, ali se ništa konkretno nije desilo, dok momci u jednom trenutku nisu čvrsto rešili...

Damo: I to se desilo uz pivo, samo što je tada to pivo uticalo. Blaž tada nije bio sa nama. Rekli smo, ajde da pozovemo još njega da vidimo da li je i on za stvar, ajmo dalje. I tako smo ga pozvali.

Milko Poštrak: *Kako se onda formirala sadašnja ekipa?*

Damo: To se desilo prilično spontano. Sećam se da smo zvali Aleša, ali njega nije interesovalo. Ostale iz primarne grupe *Buldoga* nismo ni zvali, jer su već pre tri decenije prestali da se bave muzikom. Usredsredili smo se na nas koji smo većinu vremena predstavljali jezgro ekipe. Iz te perspektive gledano, imamo sreću što Aleša mrzi, jer bi inače bila prava gužva. Ionako imamo dva pevača. Treba znati da se neki od nas više decenija nisu ni sreli. Blaža bih video, ako bih otišao na neki od njegovih koncerata. Sa Mačkom sam se družio ceo život, sa Janezom Fifoltom sam se sretao povremeno, dok Roka nisam video petnaestak godina.

Milko Poštrak: *Sada planirate da nastavite saradnju?*

Blaž: To uzimamo veoma ozbiljno. Nameravamo da napadnemo Deželu s tekstovima kakve danas, i to je čudno, niko ne piše. Bez obzira na to, ja sam siguran da će se nekada

desiti ono što se nije desilo za vreme prve erupcije pankaa. Tada su misleći ljudi besno zgrabili gitare, danas će verovatno vile i sekire.

Damo: Spremamo novu ploču koja bi trebalo da izađe negde oko Nove godine i biće gorko aktuelna.

Milko Poštrak: *Na kompilaciji Imamo dobro glasbo (Imamo dobru muziku) Vala 202, Val 09, imate novu pesmu sa naslovom „Kolk rabs“ („Kol’ko ti treba“)?*

Blaž: Tekst sam napisao prema stvarnom događaju, na brzinu sastavio pesmu i snimio njen prvi pokušaj od kojeg su drugim članovima zasuzile oči. Zatim smo pesmu bez posebnih očekivanja slali na Val 202, gde su je izabrali i uvrstili u kolekciju. Pesma ukazuje na to u kom pravcu će se stvari razvijati u budućnosti. Naravno, više u liričnom nego u muzičkom smislu.

Milko Poštrak: *Dokle ste stigli s pesmama za novu ploču?*

Damo: Pesme su u nastanku, jer se usput pojavljuje toliko tema kao nikada. Trebaće dva, tri meseca, da ih završimo, snimimo, obradimo i objavimo.

Blaž: S obzirom na to da smo imali skoro trideset godina pauze, sada ne žurimo previše. Pored toga smo svi okupirani obavezama, u skladu sa svojim godinama. Posao, porodica, trošenje para od SAZAS-a,² praćenje veselih informativnih emisija, igranje golfa...

Milko Poštrak: *Da li se radi o krizi srednjih godina?*

Blaž: Ne.

Damo: Ne znam da li ćemo ikada prelaziti u srednje godine, sem naizgled.

Blaž: Ja delimično živim od muzike i sve godine sam ostao vrlo aktivan. Tako sam se pridružio praktično svakoj grupi koja me je pozvala na saradnju i čije mi se muzičko usmerenje svidelo. Ali moram da priznam da je kod *Buldoga* prisutno takođe dosta nostalgije. I besa.

Damo: Ali uvek idemo do kraja. Geslo naših koncerata je: „Neka se cede znoj i loj!“

(Sa slovenačkog prevela Tanja Tomazin)

² Skraćena za Udruženje kompozitora i autora za zaštitu muzičkih autorskih prava Slovenije (Združenje skladateljev in avtorjev za zaščitito glasbene avtorske pravice Slovenije). (*Prim. prev.*)